

Ἀξιοποίηση τοῦ Διροῦ

Ἡ ἀπόφαση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν σπηλαίων τοῦ Διροῦ γιὰ 25 χρόνια δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ χαιρετισθῇ μὲ ἰκανοποίηση. Σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους πού διευτυώθησαν ὁ ΕΟΤ θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξόφληση τῶν δανείων ὑψους 1.098.000 δραχ. πού ἔχει ἀναλάβει ἡ κοινότης Διροῦ, θὰ ὁλοκληρώσῃ τὴν ἐξερεύνηση τῆς Βλυχάδας καὶ θὰ ἀξιοποιήσῃ τὸ σπήλαιο Καταφύγγι, θὰ ἠλεκτροφωτίσῃ καὶ θὰ ἀξιοποιήσῃ τὰ σπήλαια, θὰ καταβάλλῃ στὴν κοινότητα Διροῦ ἀνὰ 400.000 δραχ. τὸν χρόνο γιὰ τὰ πρῶτα δέκα χρόνια καὶ ἀνὰ 500.000 δραχ. γιὰ τὰ ἐπόμενα. Ἐκεῖνο ὅμως πού προκαλεῖ τὴν ἀπορία εἶναι ἡ ἀπόφαση τοῦ Δ. Σ. νὰ «μετακαλέσῃ εἰδικὸ σπηλαιολόγο ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸ γιὰ τὴν μελέτη τοῦ τρόπου καλλιτέρας ἀξιοποίησης τῶν σπηλαίων». Πιστεύουμε πὺς ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ «Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴ Ἑταιρεία» θὰ ἦταν σκοπιμώτερον καὶ ἰδίως ἀποδοτικώτερον ὁ ΕΟΤ νὰ τὴν συμβουλευθῇ χωρὶς νὰ προστρέξῃ σὲ ἀμφιβόλου ἀποτελεσματικότητος λύσεις. Ὅπως ἀπέδειξε ἡ μέχρι σήμερα πείρα, ἡ ΕΣΣΕ εἶναι ἀπολύτως σὲ θέσι νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ συμβουλευθῇ τὸν ΕΟΤ καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Θὰ θέλαμε ἀκόμη νὰ παρατηρήσουμε πὺς ἡ ἀπόφαση τοῦ ΕΟΤ γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ Διροῦ θὰ πρέπει νὰ εἶναι μόνον τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν γενικώτερη ἀξιοποίηση τῆς περιοχῆς αὐτῆς τῆς Μάνης, πού μὲ τίς νέες ἀνακαλύψεις σπηλαίων στὴν περιοχὴ καὶ τὴν ἐξαιρετικὴ φύση προσφέρεται γιὰ νὰ δημιουργηθῇ μιὰ ἐλληνικὴ Προστοίνα.

Ἡ ἀπήχηση τοῦ Διροῦ

Ἡ ἀσύγκριτη ὁμορφιὰ τοῦ ὑπόγειου ποταμοῦ τῆς Βλυχάδας συγκινεῖ ὅλους τοὺς ἐπισκέπτες, Ἕλληνας καὶ ξένους, πού παρὰ τίς παλαιωποιῖες τῆς ἐπίσκεψής του συναγωνίζονται σὲ ἐνθουσιαστικὲς περιγραφὰς του. Εἶναι, ὅμως ἐνδιαφέρον νὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς τίς ἀντιδράσεις ἐνὸς νέου παιδιοῦ σ' αὐτὴ. Γι' αὐτὸ δίνουμε πᾶρα κάτω τίς ἐντυπώσεις τῆς μαθητοῖας Ἄννας Ψιλοπούλου, μαθήτριας τῆς Β' τάξης τοῦ Γυμνασίου:

ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

«Βοισκόμαστε στὸ σπήλαιο Βλυχάδα τοῦ Διροῦ τῆς Πελοποννήσου. Ἡ βάρκα μας κινᾶ ἤσυχα, χωρὶς θιασίνη, πάνω στὸν ὑπόγειο ποταμὸ του' τότε - τότε χτυπᾶ πάνω σὲ κανένα βράχο - ὑποὺλα κρυμμένον κάτω ἀπὸ τὰ μαῦρα νερὰ - καὶ τραντάζεται ὀλόκληρη. Ἐπειτα, συνεχίζει τὴν ἀργὴ πορεία τῆς πάνω στὸ ὑδάτινο στοιχεῖο. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, τὸ κουτὶ τοῦ βαρκάρη χτυπᾶ μὲ δύναμη πάνω στὰ τοιχώματα τῆς σπηλιάς, ἀφήνοντας ἕνα ξερὸ, ἀνατριχιαστικὸ κρότο. Περνάμε μέσα ἀπὸ στοές, τόσο στενές πού τὰ χέρια μας δὲν χωρᾶνε ν' ἀπλώσων, καὶ πού μᾶς θυμίζουν τὰ κανάλια τῆς Βενετίας. Ὅποτερα θγαίνουμε σὲ τεράστιες αἰθουσες, πανύψηλες. Ἀπὸ πάνω μας, οἱ σταλακτίτες κρέμονται ἢ ὄγκοι ὀλόκληροι, ἴηρους 2—3 μέτρων (κάθε πόντος χρειάζεται τὸ λιγώτερο 100 χρόνια γιὰ νὰ σχηματισθῇ) ἢ νηλές - ψιλές θελόνες πού νομίζουμε πὺς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ πέσουν ἰὼν κρυ-

στάλλιν βροχή. Τὰ μάτια μας έκθαμβα περιεργάζονται, άνιχνεύουν, άποκαλύπτουν. Γύρω μας βρίσκονται μερικά άπ' τ' άριστουργήματα που έφτιαξε ο μεγάλος καλλιτέχνης, ή φύση: ή φάτνη, τó μανιτάρι, ο δράκος, ή νεκρή πολιτεία, τó άμπαζούρο, τά κουρνιακία με τά κόκκινα σειρήνια!

Ή αίσθουσα τών όνειρών είναι άπό τίς ώραιότερες του σπηλαιού έδω, κάθε σταλακτίτης μπορεί νά έχη και τέσσερα και πέντε χρώματα, όλα άπαλά, όλα καλλιτεχνικά θαλμένα. Οί άχτίδες που ξεχύνονται άπ' τίς λάμπες παιγνιδίζουν με τά χρώματα τών σταλακτικών: κόκκινο, γαλάζιο, ρόζ, πράσινο! Ή φαντασία μας πετά: βρισκόμαστε στη χώρα τών παραμυθιών. Ή φαντασμαγορία αυτών που βλέπουμε μās συνεπαίρνει. Αισθανόμαστε ένα τίποτα μέσα σ' αυτό τó μεγαλείο!

«Τώρα μπαίνουμε στο κόκκινο σαλόνι... τώρα στο ρόζ σαλόνι... τώρα στο πράσινο... τή στιγμή αυτή εισχωρούμε στα διαμερίσματα του δράκου... τώρα περνάμε τόν μεγάλο Όκεανό - έχει βάθος 25 μέτρα...» «Δεξιά, ο σταλακτίτης που βλέπετε έχει διάμετρο 8 μέτρα» είναι γεμάτος, είναι ο μεγαλύτερος στην Εύρώπη. Στο βάθος ο άλλος σταλακτίτης έχει 16 μέτρα διάμετρο αλλά είναι κούφιος...». Ή φωνή του οδηγού σκορπίζεται μέσα στις στοές και τίς σάλες, χτυπά πάνω στα θράχια, ξαναγυρίζει πίσω, κι' έμεις ακούμε άπό παντού τόν αντίλαλό της: άπό πάνω, άπό πίσω, άπό πλάγια, άπό μπροστά. Κάτι σκιές τρεμοσβήνουν στο βάθος: ένα πλίτς - πλίτς, συνεχές μουρομούρισμα τών νερών, καθώς ή βάρκα τά διασχίζει, ακούγεται. Ήνα περίεργο συναίσθημα μās πλημμυρίζει: περιμένουμε μ' άγωνία κάτι κάτι παρόξενο, μαγικό που θά έμφανισθή τώρα, τώρα... Τά φώτα δυναμώνουν λίγο - λίγο. Οί σκιές στο βάθος ξεκαθαρίζουν μά, τί κρίμα! δέν είναι οί μαγικές μορφές που περιμέναμε: είναι οί έπισκέπτες του σπηλαιού που περιμένουν τή βάρκα για νά ζήσουν κι' αυτοί τήν πραγματικότητα που ξεπερνά και τά όρια τής μεγαλύτερης φαντασίας».

Ραδιοφωνική όμιλία

Ή πρόεδρος τής ΕΣΕ κ. Α. Πετροχειλου μίλησε στην έκπαιτη «Ραδιοφωνικό Πανεπιστήμιο» του Σταθμού Ένόπλων Άθηνών με θέματα:

1. Για τήν άνακάλυψη τών Έλληνικών σπηλαίων, 2. για τά κυριότερα και μεγαλύτερα έλληνικά σπήλαια, 3. τί μαθαίνουμε άπό τή γνωριμία τών σπηλαίων και 4. πώς έμφανίζεται ή κατάσταση τών έλληνικών σπηλαίων (τί έχει γίνει μέχρι σήμερα, με ποιά άπασχολούμεθα και ποιά ύπόρχουν).

Τό Διεθνές Φολκλορικό Συνέδριο Λευκάδας

Ή Έλληνική Σπηλαιολογική Έταιρία μετέσχε έφέτος στο Διεθνές Φολκλορικό Συνέδριο Λευκάδας. Άντιπροσωπεύθηκε άπό τήν πρόεδρό της κ. Α. Πετροχειλου, που μίλησε για τούς θρύλους και τίς παραδόσεις τών Έλληνικών σπηλαίων, και άπό τόν κ. Ήλιοπούλο, που προσέβαλε διαφάνειες άπό τά σπήλαια Διουρού και τοπεία τής Λευκάδας. Προεβλήθη επίσης και ή ταινία του σπηλαιού Γλυφάδας.

Τὸ σπήλαιο τοῦ Χαϊδαριοῦ

Στὸ δάσος Χαϊδαριοῦ ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν διάρκεια ἐκβραχισμῶν τὸν περασμένο Ἀπρίλιο ἓνα σπήλαιο. Ἡ πρόεδρος τῆς ΕΣΣΕ πού προσεκλήθη νὰ τὸ μελετήσει διεπίστωσε πὼς «πρόκειται γιὰ ἓνα τυφλὸ κοίλωμα μήκους 4 μ., πλάτους 11 μ., ὕψους 7 μ. καὶ βάθους 7 μ. ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τῆς εἰσόδου. Ὁ διάκοσμός του νεκρὸς, κατεστραμμένος ὁ περισσότερος κατὰ τὸν ἐκβραχισμό. Δὲν παρουσιάζει κανένα ἐνδιαφέρον οὔτε ἀπὸ ἐπιστημονικῆ, οὔτε ἀπὸ τουριστικῆ πλευρᾶς».

Ἡ ἐκδρομὴ τοῦ Διροῦ

Μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ ἐσημείωσε καὶ ἡ δευτέρῃ ἐκδρομὴ τῆς ΕΣΣΕ στὰ σπήλαια Διροῦ στὶς 30 Ἀπριλίου—1 Μαΐου. Καὶ πάλι ἀναγκασθήκαμε νὰ ἀρνηθοῦμε συμμετοχῆς ὅταν συμπληρώθηκαν οἱ 44 θέσεις τοῦ ποῦλμαν πού διαθέταμε. Αὐτὴ τὴν φορὰ χάρις στὴν καλλιτέρα ὀργάνωσι, ἡ ἐπίσκεψις ἐτελείωσε ἀκριτὰ γρήγορα ὥστε οἱ μετέχοντες νὰ προφθάσουν νὰ ἐπισκεφθοῦν στὴν ἐπιστροφή καὶ τὸν Μυστρά. Ἡδὴ ἡ ΕΣΣΕ ὀργανώνει στὶς 28—30 Ὀκτωβρίου ἐκδρομὴν στὴν Κεφαλληνία μὲ ἐπίσκεψιν τῶν σπηλαίων Μελισσάνη, Δρογγοράτη καὶ τῶν καταβοθρῶν Ἀργοστολίου. Ἐπίσης στὶς 19—20 Νοεμβρίου θὰ ὀργανωθῇ ἐκδρομὴ - ἐπίσκεψιν στὰ σπήλαια τοῦ Διροῦ.

Τὸ παλαιολιθικὸ σπήλαιο Γαρδικιοῦ Κερκύρας

Ὁ προϊστοριολόγος κ. Αὐ. Σορδίνας κατὰ τὶς ἀνασκαφῆς πού ἔκανε τὸν περασμένο Μαΐο στὸ σπήλαιο Γράβα βορείως τοῦ θυζαντινοῦ φρουρίου Γαρδικιοῦ σὲ ἀπόστασι 25 χλμ. νοτίως τῆς πόλης Κέρκυρας διεπίστωσε κατοίκηση τοῦ σπηλαίου ἀπὸ ἀνθρώπων τῆς τελευταίας (ἀνωτέρας) παλαιολιθικῆς ἐποχῆς. Τὸ σπήλαιο μήκους 17 μέτρων περιλαμβάνει στὸ δάπεδό του πυριτιδολιθικὰ ἐργαλεῖα, κόκκαλα μεγάλων σπονδυλιωτῶν καὶ τέφρες μῆσα σὲ σταλαγμίτες. Τὰ ἐργαλεῖα πού βρεθῆκαν τοποθετοῦνται στὴν Ὁρινιακίον βαθμίδα δηλ. 20.000—30.000 ἐτῶν.

Πανάρχαια τὰ εὐρήματα στὸν Ἀσπροχάλικο

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν σὲ ἀνακοίνωσὴ του σχετικὰ μὲ τὰ εὐρήματα παλαιολιθικῆς ἐποχῆς τῶν σπηλαίων τῆς θέσης Ἀσπροχάλικο κοντὰ στὴν κοίτη τοῦ Λούρου ἀνέφερε ὅτι ἐπετεύχθη ἡ χρονολόγησι μᾶς ἐστίας τῆς νεώτερης παλαιολιθικῆς ἐποχῆς. Ἡ ἐξέτασίς της μὲ ἄνθρακα 14 ἀπέδειξε ὅτι πρόκειται περὶ κατασκευῆς τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς πρὸ 25.000 περίπου ἐτῶν. Ἀνεκαλύφθησαν, εἶπε, ἐπίσης καὶ ἕλην πολὺ ἀρχαιοτέρων ἐποχῶν πού ἀνήκουν στὴν Μεσολιθικὴ ἐποχὴ. Πρόκειται γιὰ ἐργαλεῖα τῆς Μουστερείου πού ἀπεδόθησαν στὴν περίοδο τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Νεάντερταλ. Τὶς ἀνασκαφῆς στὴν περιοχὴ εἶχαν κάνει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης κ. Ε. Χίγκς καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἰωαννίνων κ. Σ. Δάκαρης.

Μινωϊκά εύρηματα στο σπήλαιο Πλατυβόλας

Ὁ ἐπιμελητής Ἀρχαιοτήτων κ. Γιάννης Τζεδάκις σὲ ἀνακοίνωσή του στὸ Β' Διεθνὲς Κρητολογικὸ Συνέδριον ἀνεκοίνωσε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν ποὺ ἔκανε στὸ σπήλαιο Πλατυβόλας, κοντὰ στὸ δμώνυμο χωριὸ στὰ Κεραμειὰ τῆς Δυτικῆς Κρήτης. Ὅπως διεπίστωσε, τὸ σπήλαιο κατοικήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν τελευταία μεσολιθικὴ περίοδο καὶ κατὰ τὴν πρωτομινωϊκὴ περίοδο μετετράπη σὲ λατρευτικὸ χῶρο. Τὰ εὐρήματα ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ χῶρος εἶταν ἐν χρῆσει μέχρι τὴν ὑστερομινωϊκὴ περίοδο.

Ἔρευνες στὶς Κόκκινες Πέτρες

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀνθρωπολογίας κ. Α. Πουλιανὸς μὲ τὸν Νοτιοαφρικανὸν συνάδελφό του κ. Φίλιππο Τομπάιας, ἀσχολήθηκαν ἐπὶ τριήμερον στὸ σπήλαιο «Κόκκινες Πέτρες» τῶν Πετραλώνων Χαλκιδικῆς, μὲ τὴν μελέτη τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων ποὺ ἔζησαν σ' αὐτό. Κατὰ τὸν χειμῶνα, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης θὰ πραγματοποιήσῃ ἀνασκαφὰς στὸ ἴδιον σπήλαιο. Τὸ Πανεπιστήμιον ἀνέθεσε στὸν Γερμανὸν γεωλόγον κ. Τσοϊκερμαν τὴν ἐξεύρεση εἰδικῶν, γιὰ τὴν μελέτη τῶν εὐρημάτων ποὺ θὰ ἀνασκαφοῦν, καὶ συγκεκριμένως Παλαιοντολόγου, καὶ ἄλλων εἰδικότητων. Καὶ ἀνακύπτει καὶ πάλι τὸ ἐρώτημα, γιὰτὶ ἡ συνεχιζόμενη αὐτὴ ξενομανία; Χαθῆσαν οἱ Ἕλληνες ἐπιστήμονες, ὥστε ν' ἀνατίθενται ὑπεύθυνες ἐργασίαι σὲ ξένους;

ΟΙ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΤΗΣ Ε.Σ.Ε.

Ἡ Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴ Ἐταιρεία ὁργανώνει τίς ἐξῆς ἐκδρομὰς, γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὰ σπήλαιά μας:

1. Ἀπὸ 26 - 28 Ὀκτωβρίου, Κεφαλονιά. Ἐπίσκεψι στὰ σπήλαια Δογγοράτη, Μελισσάνη, Φυτίδι, στὶς Καταβόθρες Ἀργοστολίου καὶ τίς ἐκβολὰς τους στὶς περιοχὰς Καραβάμυλος, Φρίδου, Ἀγ. Ἐλεοῦσα. Ἐπίσκεψι καὶ λειτουργία στὸν ναὸ Ἀγ. Γερασίμου.

2. Ἀπὸ 19 - 20 Νοεμβρίου. Ἐπίσκεψι στὰ σπήλαια Διροῦ.

Πληροφορίες στὸν ταμιά τῆς Ε. Σ. Ε. κ. Α. Γεραμῆτσου, τηλ. 933.745, σὲ ὅλες τίς ὥρες.